

IN FESTO S. BARTHOLOMÆI.

EVANGELIUM. JOANN. VIII.

In illo tempore, exiit Jesus in montem orare, et orat pernoctans in oratione Dei. Et cum dies factus esset, vocavit discipulos suos et elegit duodecim ex ipsis quos et apostolos nominavit: Simonem quem cognominavit Petrum et Andream fratrem ejus, et Jacobum, et Joannem Philippum, et Bartholomæum, Matthæum, et Thomam, Jacobum Alphæi, et Simonem, qui vocatur zelotes, et Judam Iscariotem qui fuit proditor. Et descendens cum illis stetit in loco campestri, et turba discipulorum ejus, et multitudo copiosa plebis ab omni Judæa, et Hierusalem, et maritima Tyri et Sidonis qui venerant ut audirent eum, et sanarentur languoribus suis. Et qui vexabantur a spiritibus immundis, curabantur: et omnis turba quærebat eum tangere quia virtus de illo exhibit, et sanabat omnes.

ONCIONES.

- I. De numero duodenario apostolorum.
- II. Duodecim apostoli totidem lapides pretiosi.
- III. Apostoli ostenduntur catholici.
- IV. Quæ documenta nobis det culter S. Bartholomæi.
- V. Effectus sacramenti eucharistiæ seu sanctæ communionis.
- VI. Remedia contra impatientiam ægrorum a Christo profluentia.
- VII. Ritus inaugurationis summi pontificis.

- VIII. Documenta evangelica.
- IX. Mystera.

CONCIONES AUCTARIÆ.

- I. Documenta ex pelle Bartholomæi.
- II. Usus linguæ malæ varius.
- III. Apostoli cur præ cæteris tanta passi.
- IV. Bona injusta spiritus sunt immundi.
- V. Cultro seu gladio justitiæ qui utendum.

CONCIO I.

DE NUMERO DUODENARIO APOSTOLORUM.

Ex Genesi. — II. Ex Exodo. — III. Ex Levitico. — IV. Ex Numeris. — V. Ex Josue. — VI. Ex lib. Regum. — VII. Ex Apocalypsi.

THEMA.

Elegit duodecim ex ipsis, quos et apostolos nominavit. Luc. VI.

Mysterio non caret duodenarius apostolorum numerus. Etenim Actor. I. postquam Judas defecisset, dicebat Petrus oportere in ejus locum alium subrogari, et Matthiam elegerunt. Sic etiam Israelitæ sedulo caverunt, ne qua ex duodecim tribus deleretur: ut patet Jud. ult. ubi idcirco rapuerunt virgines, et dederunt eas tribui Benjamin in uxores, quod ejus mulieres omnes

interfectæ essent. Unde ibi dicunt: *Magna nobis cura ingentique studio providendum est, ne una tribus deleatur ex Israel.* Quod si tantum referebat duodecim esse tribus Israelitarum juxta numerum duodecim filiorum Israel, non minus referebat duodecim esse apostolos. Et licet hujus rei causæ soli Christo notæ sint, scio tamen hunc numerum juxta sacras litteras adeo convenire apostolis, ut congruentior esse non potuerit. Audiamus.

I. In Gen. c. LV. et XLII. figurantur per duodecim filios Jacob per quos totum Israelitarum genus ortum et propagatum est: ita enim et totum Christianorum genus et semen Christi spirituale per duodecim apostolos propagatum et propugnatum est. Isa. LX. de apostolis dicitur: *Qui sunt isti qui ut nubes volant, et quasi columba ad fenestras suas* (alii legunt, *quasi columbæ cum pullis suis*) nubes sunt apostoli, quia terram aridam pluvia verbi Dei imprægnaverunt: columbæ

sunt, quia maxima fecunditate innumeros peperere pullos.

II. In I. Exodi plures invenimus apostolorum figuras. Exod. XV. legimus Israelitas in deserto peregrinantes de Mara venisse in Elim, ubi erant duodecim fontes et septuaginta palmæ, et castra metatos esse juxta aquas; per hos duodecim fontes duodecim apostolos; per septuaginta palmæ, discipulos Christi significari vult Origenes, homil. VII. in Exod. quia nimirum apostoli instar fontium duodecim salutaribus doctrinis totam preservere et irrigare terram, omnibusque verbi Dei aquam, salientem in vitam æternam propinarunt. S. etiam Hieronymus, epist. ad Fabiol. ait: *De Mara* (id est, amaritudine) *venimus in Elim* (id est, arietes et robustos principes gregis christiani) *ubi duodecim fontes doctrinæ apostolicæ et septuaginta palmæ victricis fidei septuaginta discipulorum Domini nos recreant.* Sic et Tertullianus, l. IV. contra Marcion. c. XXIX. peregrinamur etiam nos in deserto hujus vitæ, et quid habemus nisi mara, nisi duodecim illi fontes, aquam verbi Dei salientem in vitam æternam nobis propinassent? Quid enim est doctrina gentilium, quid doctrina mundi nisi mara? Quid enim illa veri et solidi, quid æterni promittit? Certe ut aqua amara magis excitat sitim, ita doctrina et sapientia terrena appetitum beatitudinis non satiat, sed excitat. Igitur quemadmodum Israelitæ mox castra metati sunt juxta fontes illos: ita facere quis Christianus debet, habitare inquam et vivere juxta doctrinam apostolicam fluentem perenniter ad nos per ora doctorum Ecclesiæ imo figure castra sua, ne latum quidem unguem ab ea discedere, eam sedulo degustare.

Secundo, Exod. XXIV. post acceptam in monte Sinai Dei legem erexit Moyses ad radices montis duodecim titulos, seu lapides instar statuarum vel altarium, in signum testimonii, quod duodecim tribus legem Dei acceperint, audierint et servare in æternum promiserint, immolaveruntque ibi vitulos duodecim. Similiter apostoli post datam in montem Sion, festo pentecostes, legem Christianorum, facti sunt per universum orbem quasi lapides testimonii, quod legem Christi per ipsos acceperimus, quem et sanguine suo firmaverunt et subscriperunt. Unde ipsi velut duodecim altaria per martyrium consecrata nobis erecta sunt in testimonium, ne unquam legem hanc desereremus. Væ ergo nobis, si legi illi vel fidem non habeamus, vel repugnemus. Quis enim non adhæreat fidei, quæ sanguine duodecim apostolorum, qui Christo semper adhærebant, firmata est? Num ita vesanos putabimus fuisse omnes

apostolos, ut nescierint, quid agerent? Quare morerentur? Cui crediderint?

Tertio, Exod. XXXIX. portabat summus pontifex supra pectus in rationali duodecim lapides pretiosos, juxta numerum duodecim filiorum Israel, in quibus et eorum nomina insculpta erant, uti et in superhumerali. Quo loco designari duodecim apostolos vult Tertullianus, lib. IV. contra Marcionem, et Divus Hieronymus, in cap. XXVIII. Ezech. Ratio est, quia ut gemmæ illæ vestem sacerdotis; ita apostoli vestem Christi, id est, Ecclesiam illustrant, vitæ nimirum suæ sanctitate et doctrina. Vestem Christi, Ecclesiam esse, vidit Beatus Petrus Alexandrinus, cui Christus veste discissa apparens dixit, Arium ei vestem suam, quæ est Ecclesia, ita dilacerasse. Apostolos vero hujus vestis gemmas, ornamentum et splendorem esse quis dubitat? Quomodo enim non maxime illustrat Ecclesiam, quod homines rudes et piscatores, tam pauci, brevi tempore totum pene convertere orbem, tot nationes, tot reges Christo subjecerunt, sine armis, sed prodigiis, verborum efficacia et vitæ exemplo? Non poterunt omnes gentiles imperatores cum tot machinis et exercitibus tot sibi subicere nationes, quot pauculi apostoli inermes.

III. In Lev. cap. XXIV. præcepto Dei duodecim panes propositionis constituebantur in mensa coram Domino, et singulis hebdomadibus renovabantur, ut sic continuo Deus panum conspectu recordaretur populi sui ad necessaria eis subministranda: et similiter populus moneretur ad Deum pro panis quotidiano exorandum, et ad gratias ei agendas. Apostoli panes ejusmodi sunt, quia totum pavere mundum pane verbi Dei: tum, quia instar panis tribulati, moliti et in furno passionis cocti sunt, atque ad mensam Christi in cælo appositi (juxta id D. Ignatii eorum discipuli: *Fruentum Christi sum, dentibus bestiarum molar, ut panis mundus inveniar*) adeoque Deo et hominibus ad spectaculum propositi. Et quid putatis faciunt in illa mensa? Deum pro Ecclesia sua conservanda perpetuo orant et monent, sicut et in deserto fecere, Matth. XIV. maxime vero pro iis nationibus, quas eorum quilibet in Christo genuit, velut pro clientibus suis. Nec dubium, quin horum aspectu panum Deus plurimum moveatur, si tamen et nos eorumdem crebra renovatione, id est, invocatione Deum commonefaciamus, eique merita illorum representemus. Propterea enim festa illorum, per annum solemniter celebramus, ut inter alia etiam illorum intercessionibus Deum nostri memorem reddamus: atque idcirco forte, thure plenæ phialæ ponebantur super panes illos, ut indicaretur nos

tras etiam addendas esse preces, si illorum preces nobis esse proficuas velimus, juxta id. Ps. CXL. *Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo.*

IV. In lib. Num. cap. I. legitur Moysen elegisse ex omni populo duodecim principes, qui ducerent per desertum in Chanaan et terram promissam populum, et instruerent in lege Dei. Qui clare representant duodecim apostolos: illi siquidem sunt, qui mundum sub Ægyptiaca dæmonis servitute pressum eduxerunt, ex angustiis peccati ad gratiam et cælum demque: Thomas duxit Indos, Andreas Achivos, Joannes Asiaticos, Thaddæus Mesopotamios, Simon Ægyptios, Bartholomæus Armenios, etc. Illi dicuntur *nobilissimi*, (Hebr. vocati, scilicet a Moysæ ad senatum synagogæ.) Sic apostoli e Christo ad senatum Ecclesiæ: de quibus Ps. XLIV. dicitur: *Constitues eos principes super omnem terram.* Ipsi nos docuerunt legem Dei: ipsi velut duces nos præcesserunt, debellando ante nos hostes.

Secundo, Num. VII. iidem principes singuli singula dona contulerunt ad ædificium tabernaculi: ita et apostoli ad spirituale ædificium Ecclesiæ tradiderunt corpora sua propter Deum ad supplicia, sanguinem, capita sua, Bartholomæus pellem suam: his enim lapidibus postquam variis tormentis dolati sunt, extracta est Ecclesia super adamantem fortis: Cum enim gentiles viderunt apostolos, quidvis pati malle, quam Christo renuntiare, esseque lapidibus duriores, et ad omnia tormenta paratos et infractos, plus inde convicti et ædificati sunt, quam si eos milites concionantes audissent, et inde agminatim ad Ecclesiam accesserunt, eundemque fortitudinis Spiritum induerunt.

Tertio, Num. XIII. legimus a Moysæ selectos e populo duodecim viros, qui mittebantur ad explorandam terram promissionis, ut sic deinde populus animaretur ad persequendum iter suum versus eandem terram, qui explorata terra tulerunt secum fructus terræ illius, botrum ficus, et malogranata, in testimonium bonitatis terræ illius. Designatos fuisse per hos exploratores apostolos, expendit Rupertus, l. I. Num. c. XXXVII. Terra illa humanitas Christi est; eam nomine omnium explorarunt et viderunt ipsi, nobisque triplices inde attulerunt fructus: botrum, quia viderunt Christum patientem et abscissum de terra viventium, Isa. LIV. pendentem de crucis pertica: ficus, quia viderunt eum resuscitatum per quadraginta dies quibus cum illo dulciter epulati et conversati sunt: malogranata, quia viderunt eum coronatum gloria, et honore indutum, partim in monte Thabor, cum ante eos trans-

figuraretur; partim in ascensione, cum divina sua virtute ascendit in cælos; partim in missione Spiritus sancti. Quæ omnia satis superque nobis esse debent, et fidem eis adhibeamus, atque iter cæli fortiter prosequamur. Si enim: *In ore duorum vel trium*, Domino teste, *stat omne verbum*, quanto magis in ore duorum?

V. In lib. Jos. c. IV. constituit Josue duodecim viros, qui per Jordanem præcederent arcam, et tollerent in Jordanis medio duodecim lapides, quos in terram humeris efferrent, et alios duodecim statuerunt in medio Jordanis alveo, in testimonium præstiti sibi beneficii et miraculi, quo eos Deus cum arca per Jordanem sicco pede transire fecerat. Et si interrogarentur a filiis suis: *Quid sibi volunt lapides isti*, responderent: *Defecerunt aquæ Jordanis ante arcam federis Domini: idcirco positi sunt lapides isti in monumentum filiorum Israel in æternum*: apostoli sunt et viri et lapides illi. Viri, quia tulerunt de medio Jordanis (id est, de vita et morte Christi) duodecim lapides, id est, articulos fidei in unum cumulum symboli apostolici) et per hoc fidem nobis fecerunt, arcam humanitatis Christi sicco pede, (id est, triumphata et superata morte) Jordanem, (id est, mortem) transiisse, quatenus mortem quidem ingressa, sed mox iterum sine corruptione et læsione egressa ac paulo post in terram promissionis elata est: lapides item in medio Jordanis eminentes et conspicui collocati sunt, quia testantur nobis, vitam factam esse beneficio arcæ humanitatis Christi ad cælum omnibus hominibus, juxta id Habac. III. *Viam fecisti in mari equis tuis, in luto aquarum multarum*: in quantum prædicant nobis esse in hoc mundo remissionem peccatorum, adeoque sublatum et retroactum dæmonis imperium, quod deorsum nos trahebat: iter vero cæli, siccum, planum, facile effectum. Unde si interrogemur, quid sibi velint duodecim illi lapides, apostoli, respondeamus eos testes esse redemptionis humanæ, concessæ peccatorum indulgentiæ et novæ ac facilis in cælum viæ apertæ. Unde Dominus discessurus ab eis dixit: *Eritis mihi testes in Jerusalem et in omni Judæa et Samaria et usque ad ultimum terræ*, Actor. I. Quemadmodum etiam lapides illos utpote firmissimos, nulla aquarum vis subruere poterat: ita nulla tormentorum et persecutionum procella apostolos dimovere, quin et virtute multa redderent testimonium resurrectionis Jesu Christi.

VI. In lib. III. Reg. cap. IV. constituit Salomon duodecim præfectos, qui præberent annonam regi et domui ejus. Quo loco glossa mor. ait: *Figuratos esse discipulos et apostolos, qui veri Salomonis*

Christi domui, id est, Ecclesiæ præbuerunt annoniam verbi Dei et sacramentorum. Ejusmodi enim præfectos videtur constituisse apostolos Dominus cum eis dixit: *Date illis vos manducare*, Marc. VI. cumque eis panem dedit ut apponerent turbæ. Sed et ipsi regi Christo præbuerunt annonam, quando adduxerunt ei gentes noviter a se conversas: cibum Christo omnium suavissimum et gratissimum. Petrus Italiam Christo transmisit: Andreas Achaïam, Græciam, Thraciam, Byzantium: Jacobus Major Hispaniam, Cælicam, Arabiam felicem: Minor Hierosolymam: Joannes Asiam: Philippus Syriam: Simon Ægyptum: Bartholomæus Bactriam, Lyaconiam, Armeniam: Matthæus, Æthiopiã: Thaddæus Persidem et Mesopotamiam: Thomas Indiam, Brachmanes et Hyrcanos: Matthias Judæam et concavam Syriam.

Secundo eodem libro, c. VII. fecit Salomon mare fusile in templo, quod sustentabant duodecim boves, quorum tres ad singulas orbis partes capita vertebant; et posteriora eorum latebant intrinsecus. Figurabant isti boves apostolos, teste Divo Gregorio, II. p. curæ pastor. c. V. quia ipsi baptismum et sacramenta per universum orbis partem, quia fidem Trinitatis, in qua baptizari debemus, in quatuor mundi partibus annuntiarunt. Posteriora eorum latent, vel quia secundum Gregorium merces eorum, et posterior gloria nos adhuc latet; vel secundum Rupertum, quia non debemus respicere quales aliquando fuerint apostoli, sed quales per Christi gratiam effecti sint, ut sic faciem eorum intueamur, non tergum. Certe bobus trituranibus, comparat se suosque coapostolos Paulus, I. Corinth. IX. nec immerito, quia arabant agrum Christi et messem ejus triturbant, denique ad nuptias ejus mactati sunt. Boves primo, erant apostoli, id est, tardi et stupidi, sed postea tales edidit boatus, quos totus audivit terrarum orbis, quemadmodum et de Divo Thoma Aquinate prædixerat Albertus Magnus ejus magister: bovem scilicet hunc (uti vocabatur a condiscipulis, etc.) aliquando mugitus editurum, qui per orbem audirentur, quod et factum.

Tertio, eodem libro, c. X. leguntur duodecim leunculi ficti ambivisse thronum Salomonis, stantes super sex gradus, teste Ruperto et Eucherio, hoc loco. Leunculi apostoli sunt, quia illis dixit Dominus, Matth. XIX. *Sedebitis super sedes duodecim tribus Israel*. Thronus judiciaria Christi potestas: sex gradus, sex dierum opera sunt, adeoque omnes creaturæ super quas constitutus est Christus, et modo quodam etiam apostoli iudices. Quamobrem habemus sane, cur apostolos non tantum amemus, quod per suam prædica-

tionem nobis mugierit in mundo: sed etiam cur timeamus, quia aliquando rugient et rugient contra eos, qui eorum evangelio vel non crediderunt vel non conformiter vixerunt.

VII. In lib. Apoc. c. XII. reperiuntur duodecim stellæ, quibus coronata mulier, Ecclesia scilicet, Joanni visa est, denotantque duodecim apostolos, ut ibi omnes interpretes docent, quia ipsi luce doctrinæ, vitæ exemplis et miraculorum fulgoribus Ecclesiam illustrarunt. Caput autem Ecclesiæ Christus est: unde apostoli primario quidem Christum ipsum coronant, quatenus sua prædicatione et industria Christum regem omnibus gentibus suscipiendum et colendum persuaserunt, atque ita quodammodo regem orbis constituerunt, quamvis non propria sed Christi virtute: secundario vero Ecclesiam, quia eandem, luce sua, mirum in modum illustrarunt. Unde Dominus ait illis: *Nos estis lux mundi*, Matth. V. In quem locum S. Basilius ait: « Adveniente luce auroræ ægritudines alleviantur, homines in somno excitantur, aves garrunt, bestię ad latibula sua fugiunt: sic veniente fide apostolorum mundus fuit ædificatus in credendis, fecundatus in operibus bonis, alleviatus a peccatis, excitatus a negligentis, animatus ad contemplationem cælestium, et ereptus de potestate dæmonum. » Certe sine stellis illis navigaremus in mediis tenebris et undique erraremus, quemadmodum ante lucem evangelicam errarunt homines, ita ut etiam fornicationes, adulteria et Sodomie scelus viderentur peccata, et dii lignei ab ipsis colerentur. Lucentibus vero de nocte stellis mox dirigere cursum suum, ne exerrent, nautæ possunt: ita et Ecclesia, beneficio apostolorum.

Eodem libro, c. XXI. vidit Joannes cælestem Jerusalem, cujus murus habebat fundamenta duodecim et portas duodecim et in portis angelos duodecim. Quæ fundamenta et portæ typus apostolorum sint, ibi Blasius Vegas ostendit: fundamenta, quia ad Ephes. II. dicitur: *Estis cives sanctorum superædificati super fundamentum apostolorum*: fundamentum inquam tum Ecclesiæ militantis, tum triumphantis (non quidem primarium, quod est Christus, sed secundarium.) Quia super eorum prædicatione eatenus fundamus fidem et salutem nostram, quatenus Christi fidem et salutem æternam nobis annuntiarunt; et hoc testimonium suum vitæ sanctitate miraculis et sanguine suo firmarunt. Portæ illius, Jerusalem sunt, quoniam per eos patefactus est aditus ad regnum cælorum, omnibus nationibus sive ex oriente veniant, sive ex occidente, sive e septentrione, sive a meridie. Duodecim angeli in portis sunt angeli collaboratores apostolorum. Unde

merito concludimus, quantum debeamus apostolis, per quos viam cœli didicimus et ingredimur.

Sed quid nos ex hoc discursu emolumentum capiemus? Sane duodecim apostoli sub his expressis typis documento sunt senatoribus civitatum qui communiter sunt duodecim, et in rebus politicis civitatis sunt apostoli. Monentur ergo ex I. Genesis, ut sint patriarchæ seu magni patres patriæ; sic enim apud Romanos vocabantur Patres conscripti: monentur ex lib. Exodi, ut sint fontes Elim, unde hauriri queat justitia; sint tituli seu testes legum datarum et observandarum; sint gemmæ in rationali, id est, splendeant bono exemplo in republ. monentur ex I. Levitici, ut sint panes propositionis, hoc est, altores civium præsertim miserorum et egenorum: monentur ex lib. Numer. ut diligant et procurent decorem domus Domini, eamque sua imprimis præsentia orneant; sint morum exploratores et censores: monentur ex I. Josue, ut lapides ex Jordane efferrant, id est, scandala e republ. tollant: monentur ex I. Regum, ut sint præfecti annonæ ad civium sustentationem commodam; sint boves capita in diversum inclinantes, ita ut ne omnes in quocumque re in eandem eant sententiam, ne republicam evertant, si ad unius caput omnes se conformant: quis enim nescit everti navem, cum omnes navigantes ad unum tantum latum propendent? Sint leunculi, id est, leonino animo currentes, parcere prostratis et debellare superbos: monentur ex I. Apoc. ut sint stellæ et corona reip. sua sapientia et morum gravitate eam corroborantes; sint fundamenta reip. hoc est, immobiles in justitiæ administratione; sint portæ patentes omnibus miseris ad ipsos confugientibus.

CONCIO II.

DUODECIM APOSTOLI TOTIDEM LAPIDES PRETIOSI.

I. S. Petrus jaspis. — II. S. Andreas sapphirus. — III. S. Jacobus Major chalconius. — IV. S. Joannes smaragdus. — V. S. Philippus sardonius. VI. S. Bartholomæus sardius. — VII. S. Matthæus chrysolithus. — VIII. S. Thomas berillus. — IX. S. Jacobus Minor topazius. — X. S. Thaddæus chrysoprasus. — XI. S. Simon hyacinthus. — XII. S. Matthæus amethystus.

THEMA.

Elegit duodecim ex ipsis, quos et apostolos nominavit. Luc. VI.

In hodierno evangelio fundamentum posuit Christus Ecclesiæ tam militantis, quam trium-

phantis, quando elegit duodecim discipulos, futuros orbis apostolos et Ecclesiæ fundamenta, quorum humeris quodammodo nixus Ecclesiæ murus incubuit; (uno Juda proditore dempto, cui suffectus est Matthias.) Aperte hoc testatur S. Joannes, Apocal. XXI. ubi ait ostensam sibi civitatem sanctam Jerusalem descendentem de cœlo; cujus murus habebat fundamenta duodecim: et in ipsis duodecim nomina duodecim apostolorum Agni. Quod imprimis Alcazar non male exponit de duodecim articulis fidei, quos apostoli contulerunt: sed nec male Ribera allique, qui id ipsum de duodecim apostolis exponendum asserunt. Huic igitur sententiæ in præsentia insistemus.

I. Lapis jaspis dicitur, D. Petrum apostolorum principem denotans. Primo, quia ut jaspis gemma virens et firmissima est, ita Petri fides omnium fortissima; siquidem ipse dictus est petra et constitutus Ecclesiæ fundamentum, quod usque hodie firmiter consistit et durabit usque ad mundi finem; ei præterea dictum a Christo: Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Secundo, jaspis dicitur resistere phantasmatis et magicis operationibus: et Petrus restitit Simoni mago eumque suis precibus ex aere dejecit. Tertio, jaspis in argento virtuosior et efficacior est, quam in auro, auct. Bart. Angl. lib. XVI. c. LIII. ita Petrus in occidente cathedram ponens (Romæ scilicet, occidentis metropoli,) firmior extitit, quam in oriente (Antiochiæ, scilicet orientis metropoli) quod ex hoc apparet, quia ex oriente migravit in occidentem, et quia oriens defecit a fide, non occidens.

II. Sapphirus, Andræ typus. Primo, quia coloris est cærulei cœlum serenum referentis; qui tamen color non est nisi altissimæ lucis profunditas, oculum absorbens, et hebetans, ut videatur esse cæruleus oculo, cujus acies infirma in eo perspicendo succumbit. Talis autem et Andreas, qui primus omnium cum altero quodam Christum secutus, mansit apud eum die illa et arcana doctrinæ et divinitatis ejus perspexit. Unde Sanctus August. tract. VII. in Joan. eade re ait: *Quam beatum diem duxerunt? Quam beatam noctem? Quis est qui nobis dicat, quæ audierunt ibi a Domino?* Sic ille. Secundo, sapphirus radiis solis percussus ardentem emittit fulgorem: ita Andreas majestate, vocatione et sermone Christi quasi percussus ac vulneratus, in amorem et sequelam Christi mox exarsit et Petrum fratrem inveniens voce illa: Invenimus Messiam, quasi fulgore quodam collustravit, et ad Christi amorem accendit. Ad hæc in cruce pendens et cœlesti lumine perfusus populum docere non destitit.

Tertio, veneno resistit et araneæ junctus eam occidit, teste Dioscoro apud Angel. libr. ib. capite LXXXVII. ita Andreas Ægeæ proconsuli pestifero, qui a populo compulsus, ipsum de cruce solum venerat, victor restitit: dæmnes præterea ligavit et ab hominibus depulit.

III. Chalcedonius (quibusdam videtur esse carbunculus, uti in Exodo proponitur) Jacobum majorem repræsentans. Primo, quia ut is lucernæ vel igniti carbonis instar splendet: ita Jacobus primus ex apostolis subiens martyrium, cæteris ad idem præluxit. Secundo, quia ut ille digitorum tactu incandescens paleas ad se attrahit, ita Jacobus a lictoribus comprehensus et tortus paleam, hoc est, impium, a quo ductus ad tribunal erat, fortitudine sua ad fidem et martyrium sui que amorem attraxit; veniam etiam peccati osculum pacis impressit. Tertio, ut is sub dio splendet, non sub tecto: ita Jacobus libere Christum Deum confessus est, ac proinde sub odio, passim foro et plateis, in Hispania et Judæa: quæ causa videtur esse, quod ipse primus et præ omnibus apostolis comprehensus et occisus est ab Herode, Actor. XII. quod videlicet esset filius tonitru in concionando et terribilis Judæis: quemadmodum et Hispanorum hostibus terribilis fuit in acie, visus equo in albo præliari ex aere contra Mauros.

IV. Smaragdus Joanni debitus primo, quia ob perpetuum clarumque virorem signum virginitatis est, ut scribit Pierius, l. XLI. hierogl. Joan. virginitate perpetua præ cæteris enituit et semper quasi virens diutissime vixit, usque ad annum Christi 101. Secundo, smaragdus vino vel oleo perunctus proficit in virore, ut scribit Auglicus, l. XVI. c. LXXXVIII. Joannes in ferventis olei dolium immixtus vegetior inde exivit. Tertio, res, quibus admovetur aeremque circumfusum suo colore viridi imbut: pari modo Joannes totas Asiæ fundavit rexitque Ecclesias ac sua doctrina et sanctitate imbut; in Patmos etiam insulam relegatus incolæ instituit, auctore Metaphras- te.

Quarto, politus instar speculi omnia repræsentat; unde Nero imperator gladiatorum pugnas in smaragdo aspicebat, teste Isidoro apud Angelicum, loco cit. Ita Joannes in suo evangelio, in quo Christi divinitatem ejusque gesta accuratissime et quasi ad oculum demonstrat, totius mundi elegantissimum speculum factus est.

V. Sardonyx, Philippi typus. Primo, ob candorem ab onyche participatum. Candor autem animi in Philippo imprimis fuit: propterea enim illum præ cæteris discipulis Christus interroga-

vit: *Philippe unde ememus panes?* Secundo, ob ruborem etiam a sardio mutuatum, candori onychino mixtum. Ita enim Philippus ruborem sanguinis et martyrii sui a Christo mutuatus est; siquidem et ipse cruce affixus et præterea lapidibus obrutus est. Tertio, quia ad sigillandum adhibitus ceram non attrahit vel aufert; quemadmodum et Philippus non sumpsit sibi honorem non debitum, nec prætulit se alteri, aut instruit se ad Christum interpellandum, quando gentiles ei dicebant: *Domine volumus Jesum videre*, Joan. XII. Prius enim hoc Andræ tamquam priori et digniori, ut volunt Chrysostomus et Euthymius, indicavit.

VI. Sardius Bartholomæum designat. Primo, quia sanguinei coloris est, quemadmodum Bartholomæus excoriatus, totus undique sanguine rubens. Secundo, sardius feris terrorem incurrit; ita Bartholomæus idolorum sacerdotibus in Armenia, cujus regem et conjugem cum duodecim civitatibus converterat; unde ab illis incitatus Astyages regis frater ei pellem detraxit. Tertio, onyx noxias suas virtutes exercere præsentem sardio nequit: ita dæmon in judicio idolo Astaroth, præsentem Bartholomæo homines affligere non potuit, sed catenis constrictus fuit.

VII. Chrysolithus Matthæum exprimit. Primo, quia marinum colorem aureo mixtum habet; unde Hebræis vocatur tharsis, id est, mare, ut docet S. Hieronymus, in comment. super Dan. cap. X. Mare autem penitentiam designat, ob sui amaritudinem; proinde Matthæo competens, qui prope mare in telonio sedens a Christo vocatus surrexit, et peccatis pristinis valedicens, Christum secutus est et penitentium exemplar factus. Aureum igitur colorem habuit in telonio, dum auro inhiaret: marinum in penitentia.

Secundo, ardentes scintillas diffundit chrysolithus. Idem fecit Matthæus suo imprimis evangelio, quod primus omnium et copiosius scribit, apostolis Bartholomæo et Barnabæ cæterisque describendum, et in orbem spargendum, deinde sua prædicatione, cum in Æthiopia evangelii scintillas in audientium animos effudit, idque miraculis confirmavit, illo imprimis, quo regis filiam a mortuis excitavit, regem patrem et uxorem ejus cum universa provincia ad fidem convertit: Iphigeniam regiam filiam ad virginitatis votum traxit, quamobrem ab Hyrcano regis successore necatus est.

Tertio, chrysolithus nocturnos pellere timores fertur. Fecit et hoc Matthæus, partim dum ex Æthiopia tenebras ignorantie et nigrore scelearum depulit, partim dum in regia et amplissima

eivitate Naddaver duos magos Zaorem et Arphaxat (qui præstigiis suis homines ludificabant, sensibus privabant, serpentum immissorum morsibus sauciebant) confutavit, eorum fraudes detegendo et eos qui ab iis delusi et circumventi erant, sanando, apud Joan. de la Hayre in appar. evang. c. XLVII.

VIII. Beryllus Thomæ perquam similis. Nam primo, beryllus in India gignitur, gentis suæ linguae nomen habens, inquit Sanctus Isidorus, lib. XVI. etymol. cap. VI. Atqui Sanctus Thomas in prædicatione evangelii Indiam sortitus, est, ibique martyr occubuit.

Secundo, colore refert aquam puri maris solis fulgore percussam. Ita etiam Thomas Christi aspectu et tactu, velut solis radiis percussus, pervictus et quasi colliquefactus est, dicens: *Deus meus, et Deus meus*. Quæ verba etiam marimum colorem, id est, habitum penitentis præ se ferunt.

Tertio, beryllus politur in sexangulam formam ut repercussione angulorum splendor ejus alioquin hebes et surdus excitetur, ut scribit Isidorus, loco citato et Plinius, lib. XXXVII. cap. V. Ita Sancti Thomæ fides primo, surda et hebes excitari debuit a vulneribus Christi, quæ sibi post attractum, utique fortiter impressit, indeque non ad fidem tantum, sed et amorem Christi eximium inflammatus est. Ad hæc in sex angulos perpolitus fuit, quando sex diversis nationibus, Parthis, Medis, Persis, Hyrcanis, Bactris, Indis christianæ fidei et vitæ præcepta dedit, uti habemus in breviario, lect. IV. et cum Calaminæ telis confossus fuit.

IX. Topazius Jacobo minori dandus primo, quia coloris partim aurei, partim cærulei: seu ætherei est, gratissimo aspectu. Ita vero et Jacobus in facie Christo similis adeoque elegantissima forma fuit, et præterea suavissimis moribus, ita ut vel ab ipsis coleretur Judæis evangelii hostibus. Secundo, si topazium polire et levigare velis, asperatur magis, cum ipse natura sua sit euglyphus, id est, optimæ formæ, bene sculptus, et scalptus, ut scribit Ambrosius, in Psalm. CXVIII. Ita Jacobus: *Ab utero matris suæ sanctus fuit*, inquit Eusebius, l. II. hist. c. XXII. *vinum et siceram non bibit, animalium carnibus se abstulit, novacula caput ejus nunquam rasum fuit, neque corpus oleo perunctum aut balneis lotum*. Cum ergo a teneris, sanctus et omni virtutum genere excultus fuerit, nostra commendatione obscurabimus eum potius, quam illustrabimus.

X. Chrysoprasus designat Judam Thaddæum, Jacobi minoris fratrem. Primo, quia est gemma viridis porri colore aureis guttis intermicans;

unde et appellationem habet. Ita Judas eximiam habuit fidem et charitatem.

Fidei suæ virorem et fervorem ostendit, quando in epistola sua hæreticos acerrime exagitavit, charitatem, quando Christo dicente: *Qui diligit me, diligetur a Patre meo: et ego diligam eum et manifestabo ei meipsum*, interrogavit: *Domine quid factum est, quia manifestaturus es nobis teipsum et non mundo?* q. d. cum tu sis mundi rex, quare nobis solum et non toti mundo te vis manifestare? Joan. XIV. Optabat ergo Christum a toto mundo agnosci, diligere et colere.

Secundo, tradunt chrysoprasum ingenerare animo opum contemptum et liberalitatem, quia dilatat spiritus apud Cornel. a Lap. in Apocalyps. c. XXI. et de Juda tradunt aliqui missum esse ad Abagarum Edessæ regem, atque Abagaro aurum tum cælatum, tum rude offerenti dixisse: *Si nostra dereliquimus, quomodo accipiemus aliena?* sicque aurum respuisse, Euseb. I. hist. c. XIII.

XI. Hyacinthus Simoni correspondet. Primo, quia ut hyacinthus ex nominis sui flore vocatus est, cælorum colorem habens, inquit S. Isidorus, lib. LVI. etymol. cap. V. ita et Simon dictus est zelotes a zelo, ut vult, S. Hieronymus, epist. LIII. ad Ripatium, quia zelo fervebat adeoque cæruleum seu cælestem colorem præ se tulit, quia omnes homines cælo transcribere optavit, quamquam a patria, Cana, dictum Chananeum (zelo-tem Hebr. volunt alii.)

Secundo, hyacinthus magna cum cælo sympathiam habet et cum ejus facie mutatur, sereno serenus et perspicuus, nubilo coram oculis evanescit atque marcescit, ut ait Isidorus, ibidem. Ita Simon Christo se conformavit, quando in civitate Suanyr captus a sacrificulis et populoraptusque ad templum solis, data sibi ab angelo optione, ut vel populi repentinum interitum, vel suum martyrium eligeret, elegit potius martyrium suum, ut populus viveret et converteretur. Hoc autem et Christus egit; quando noluit civitatem Samaritanorum igne perire, et quando maluit in Oliveto pergere ad passionem, quam defendi a discipulis. Denique, lapis iste sectus et exculptus est, quando serra divisus.

XII. Amethystus Matthiæ decretus, ultima gemma ultimo apostolo, quia ut amethystus purpureus ex permixto violaceo, et quasi rosæ nitor, leniter quasdam flammulas fungens, ut ait Isidorus, l. citat. c. IX. ita Matthias: *Fuit in lege Domini doctissimus, corpore mundus, animo prudens, in solvendis quæstionibus sacræ Scripture acutus, in consilio providus, in sermocinatione expeditus, multorum signorum patratore, ecclensis in*

cælum manibus martyr spiritum Deo reddidit, inquit Sanctus Antoninus, p. I. tit. VI. Cætera in quibus apostoli gemmis istis similes fuerunt, quia hic in terris non agnoscimus ob historiæ defectum, videbimus in cælo, etc.

ONCIO III.

APOSTOLI OSTENDUNTUR CATHOLICI.

I. Quomodo catholicus S. Petrus. — II. S. Andreas. — III. S. Jacob Major. — IV. S. Joannes. — V. S. Philippus. — VI. S. Bartholomæus. — VII. S. Mattheus. — VIII. S. Thomas. — IX. S. Jacobus Minor. — X. S. Simon. — XI. S. Thaddæus. — XII. S. Matthias. — XIII. S. Paulus. — XIV. Judas Iscariotes manet hæreticus.

THEMA.

Elegit duodecim ex ipsis, quos et apostolos nominavit. Luc. VI.

Genesis XXVI. legimus Isaacum in terra Geraræ puteos fodisse adaquandis suis pecoribus: sed ubi reperit aquam vivam, illico pastores Geraræ cum pastoribus Isaac pro puteis litigasse, dicentes: *Nostra est aqua*. Aliquid non absimile contingit nobis, auditores. Fodit nobis Christus tamquam suis ovibus puteos duodecim in hodierno evangelio, quando totidem elegit apostolos, quorum aqua sapientiæ omnes suas oves refici volebat: sed ecce tibi pastores Geraræ, hoc est, prædicantes Lutheranorum et Calvinistarum insurgentes contra pastores Isaac, id est, Christi et Ecclesiæ, iisque ocllamantes: *Nostra est aqua, nostri sunt apostoli, nostra eorum doctrina, nostra eorum religio*. Volunt enim Christianos Ecclesiæ saltem primitive, ita credidisse, ac docuisse, quemadmodum ipsi nunc credunt et docent. Magnum quoddam est hoc, si demonstrant: sed prius cælum et terra transibunt, quam hoc faciant. Nos ergo contra ipsos ostendemus, apostolos esse nostros.

I. S. Petrus catholicus ostenditur. Primo, quia primus fuit pontifex, fundavitque sedem pontificiam, primo Antiochiæ, postea Romæ et tenuit ibi viginti quinque annis: cujus etiam cathedra lignea miraculis illustrata et a majoribus asservata adhuc ostenditur et custoditur in Vaticano. Exercuisse autem primatum suum, patet ex multis. Ipse enim Concilli præses in electione Sancti Matthiæ fuit, Act. I. et in Concilio Jerosolymitano, Act. XV. Ipse pluribus Ecclesiis dedit, et ordinavit episcopos, ut videre est in Baronio, anno Christi 44. Secundo, quia a gentilibus atton-

sus fuit more sacerdotum in contemptum, teste Germano episcopo Constantinopolitano, in theoria ecclesiastica. Quemadmodum etiam Philippus et Joannes eadem tonsura clericali et sacerdotali habitu apparuerunt Theodosio imp. apud Baron. anno. 394. Unde colligitur, hanc tonsuram cæteris etiam apostolis fuisse usitatam. Tertio, quia missas celebravit super altari ligneo, quod hodie visitur Romæ, estque ipsum, in quo ex decreto Silvestri papæ nemo ob reverentiam S. Petri celebrare poterat, Martin. Polon. in chron. sub Constant.

Quarto, quia in epistolis suis docet catholice; præcepit enim obedientiam erga superiores, contra doctrinam Lutheri. I. Pet. II. vult, ut bonis operibus certam nostram vocationem faciamus, II. Petri capite I. etc.

II. S. Andreas monstratur catholicus. Quia primo, cælibem vitam duxit, ut scribit Sophronius episcopus Jerosol. homil. de certam. SS. Petri et Pauli: talem autem vitam aversantur nostri hæretici. Secundo, ex proprio testimonio, quotidie immolavit agnum immaculatum in altari, sicut audisse et vidisse se scribunt sacerdotes Achaïæ. Tertio, maximus amator crucis fuit, eamque sibi præparatam et procul visam salutavit, ac dixit: *Securus et gaudens venio ad te, etc. item: O bona crux, diu desiderata, sollicite amata, sine intermissione quæsitâ et jam concupiscenti animo præparata, accipe me ab hominibus et redde me magistro meo*. Longe aliter Lutherani et Calvinistæ, qui crucem fugiunt et exterminant. Certe Lutherus, t. II. Germ. Witteb. in l. de bello contra Turcam: «Si miles essem, (inquit) et viderem in acie sacerdotem aut vexillum cruce insignitum, vel ipsam quoque Crucifixi imaginem, non aliter inde profugerem, quam si me ipse diabolus fugaret.»

III. S. Jacobus Major, frater Joannis. Primo, virginitatem semper tenuit, teste Epiphano, in panario, hæresi LVIII. Et certe non erat facile Sancto Jacobo cum uxore et liberis Hispanias adire, et inde in Judæam redire, ut nec aliis apostolis orbem totum peragrarè, nisi cælibes vixissent. Quare universim apostoli, vel non habuerunt uxores (præter Petrum, de quo constat) vel eas dimiserunt. Secundo, impressit signaculum crucis ei, a quo ipse ad tribunal ductus fuit; qui tamen ductor videns virtutes Sancti Jacobi et ipse conversus est, et cum eo ductus est, uti Euseb. scribit, l. II. c. IX.

IV. S. Joannes catholicus demonstratur. Nam primo, virgo permansit omnium sententia: virginitatem etiam et Virginis miris præconiis extollit in Apoc. c. XIV.

Secundo, Virginem Deiparam sibi a Christo commendatam impensissime coluit, quia accepit eam in sua: hæretici nostri a Beata Virgine Maria alienissimi sunt, imo ejus hostes.

Tertio, crucis signo se muniens descendit in monumentum, Niceph. I. II. c. XXIV.

Quarto, in sua epistola totus est catholicus. Primo, vult omnino mandata Dei observari, I. Ioan. II. *Qui dicit se nosse Deum, inquit, et mandata ejus non custodit, mendax est, quod impossibile dicunt Lutherani. Secundo, urget et requirit vitam sanctam et bona opera, ibidem: Qui dicit, se in ipso manere, inquit, debet sicut ille ambulavit (Christus) et ipse ambulare. Tertio, requirit confessionem, I. Joan. I. Si confiteamur peccata nostra, fidelis est et justus, ut remittat nobis peccata nostra. Quarto, justitiam imputativam rejicit; ait enim, I. Joan. III. Filioli, nemo vos seducat, qui facit justitiam, justus est; qui facit peccatum, ex diabolo est.*

V. S. Philippus altaria statuit et extruxit ad sacra mysteria rite celebranda in Scythia et Phrygia. Ordinavit etiam episcopos, presbyteros, diaconos et clericos, Metaphr. in vita et alii.

VI. S. Bartholomæus, primo, centies per diem et centies per noctem flexis genibus orare consuevit Deum. Lutherani et Calvinistæ in centum annis ne semel quidem Deo flectunt genua. Expansis etiam manibus orasse scribitur, quem orandi ritum isti irridunt. Secundo, crucem, ad quam alligandus excoriari debebat, adoravit et salutavit, simili fere modo, quod id fecit S. Andreas: nimirum: «Salve crux, per quam humanum genus gaudio affectum est; salve ejus crucis imitatio, per quam mors mortem dissolvit et mortales ipsos immortalitate donavit; salve crux quam cum Christus ascendit, terrenos homines celestes effectit; salve crux, quia mihi hinc migranti vehiculum effecta es, quo ad cælos perduci possim, quæ denique mei præceptoris imitatorum me fecisti, etc.» Ut in ejus vita, apud Surium.

VII. S. Matthæus, primo, persuasit Iphigeniæ Ægypti Æthiopum regis filiæ vovere virginitatem cum ducentis aliis, et ideo occidi jussus ab Hyrcano regis successore, qui Iphigeniam petebat in matrimonio. Quam ob rem *victima virginitatis* appellatur ab Hippolyto episcopo et martyre, in I. de duodecim apost. hæretici nostri virgines Deo sacras a voto absolverunt et nuptui tradunt. Secundo, carnibus abstinent, oleribus tantum, fæccis et seminibus victitans, ut scribit Clemens Alexand. I. II. pædag. c. I. Quæ sane delicato nostrorum hæreticorum stomacho minime sapiunt: dicunt enim, insanum esse talibus victitare, cum

possis melioribus. Tertio, ad altare mysterium celebrans occisus est, postquam sacras virgines consecrasset, Metaphr. et alii.

VIII. S. Thomas, orans genibus flexis ante imaginem crucifixi hasta transfixus est, ut scribit Hieron. Osor. I. II. de rebus Indicis. Non ergo Lutheranus aut Calvinista fuit. Pingunt quidem et sculpunt se hoc schemate Lutherani in suis epitaphiis. Attamen dum vivunt, nunquam conspiciuntur orare flexis genibus ante Crucifixum. Præterea multas extruxit ecclesias, Niceph. I. II. c. XL. Septem etiam dierum jejunium indixit et communionem dedit sub una tantum panis specie, ut refert ex auctoribus Guil. Eisengre, in centen. primo, p. V. dist. VII.

IX. S. Jacobus Alphæi, seu minor, frater Domini dictus primo, carne semper abstinent (Euseb. I. II. hist. c. XXII.) imo ab animatis omnibus ab ineunte ætate. Secundo, tam assiduus in flectendis ad Deum genibus fuit, ut callum genibus obduserit, quod duritie cameli pellem æquaret, ut in brev. et vita ejus habetur. Hæretici nostri elephantæ sunt, qui genua flectere nesciunt. Tertio, primus missam solemnem ritu celebravit, unde et liturgiam scripsit, seu ejus celebrandi ritum et formam, ut indicat sexta Synodus de consecratione, d. I. c. Quarto, Jacobus, in epistola sua catholicum se ostendit; præcipit enim extremam unctionem, Jac. V. Urget vehementer bona opera, sine quibus fidem inutilem et mortuam asserit, Jac. II. Rursum, in Concilio Jerosolymitano voluit abstinere a suffocato et sanguine, adeoque delectum ciborum probavit. Act. XV.

X. S. Simon una cum Juda Persidem implevisse templis scribitur.

XI. Judas Thaddæus acerrime insectatur hæreticos, præsertim eos, qui docent, solam fidem sufficere sine operibus; et eos, qui nullum agnoscunt peccatum nisi infidelitatis; tales vero hæretici nostri.

XII. S. Matthias, de quo parum certi habemus, præter ejus vocationem, legitimam, qua vel sola confundit nostros hæreticos, qui suam asserere non possunt. In reliquis haud dubie fuit sectator suorum coapostolorum et electorum. Accedit ejus axioma: «Adversus carnem pugnandum et in nullo prorsus voluptati ejus, ac libidini concedendum, » Euseb. lib. III. hist. c. XXIX. At hoc profecto Lutheranum non est.

XIII. S. Paulus, atque hunc magnis extollunt vocibus hæretici, tanquam pro se stantem, quia scilicet in ejus epistolis, ut dixit Petrus, II. Petri III: *Quædam sunt difficilia intellectu, quæ indocti et instabiles (ut hæretici nostri) depravant, sicut et cæteras Scripturas a suam ipsorum perditionem:*

velut cum ait, I. Cor. IX. *Annon habemus potestatem circumducendi mulierculam sororem? Supponunt illi: Mulierculam uxorem: verum ludunt operam; in omnibus enim epistolis suis catholicam fidem confirmat, hæreses vero confutat.*

Primo enim, cælibem se ostendit, I. Cor. VII. cum ait: *Dico autem non nuptis et viduis, bonum est illis, si sic permanent sicut et ego.* Eodem loco suadet extollit cælibatum ac virginitatem. Deinde, gloriatur in cruce, ad Gal. VI. *Mihi autem absit gloriari nisi in cruce Domini nostri, etc.* Commendat jejunia et vigiliis, II. Cor. VI. *In omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Deiministros in vigiliis, in jejuniis, etc.* Rursum, mortificat seipsum, timens fieri reprobus, I. Cor. IX. *Castigo corpus meum, et in servitatem redigo, ne cum aliis prædicaverim ipsi reprobos efficiar.* Merita bonorum operum commendat et mercedem, I. Cor. III. *Unusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem.* Damnat eos, qui fidem Deo datam, id est, vota frangunt, I. Tim. V. *Habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt.* Adstruit liberum arbitrium, I. Cor. XV. *Abundantius illis omnibus laboravi; non ego autem, sed gratia Dei mecum: et, I. Cor. III. Dei adjutores sumus.* Deum peccati auctorem facere abhorret, Rom. IX. *Numquid iniquitas est apud Deum? Absit.* Jubet cum timore et tremore salutem nostram operari, Phil. II.

Secundo, Romanæ fidei fuit; ait enim ad Rom. *Fidem vestram et meam.* Tertio, confessiones audivit, Act. XIX. Quarto, positus genibus oravit, Act. XX. Theclam ad virginitatis studium sua prædicatione incendit, apud Baron. an. 47.

XIV. Restat igitur solus Judas Iscariotes, quem libenter damus hæreticis. Et vero ad ipsos spectat.

Primo, quia fur erat sacrilegus, ex Domini bursa furatus. Hoc autem fecerunt hæretici nostri, quando passim diripuerunt et in profanos ac proprios usus verterunt bona ecclesiastica. Cæterum sperandum est, eos tandem pretium sanguinis male acceptum relatueros in Ecclesiam, sicut et Judas fecit, meliori tamen eventu.

Secundo, quia ægre tulit, unguentum effundi super caput Christi. Idem vero faciunt hæretici, qui decorem Ecclesiæ iniquis oculis aspiciunt, et cum possunt, amoluntur.

Tertio, quia a Christo ejusque collegio apostata factus est, quod item fecerunt hæretici, cum ab Ecclesia defecerunt.

Quarto, quia ficto osculo Christum prodidit hostibus. Nihil secius egerunt nostri hæretici, cum sub specie pacis politica necnon concessionis Augustanæ catholicis dexteris dederunt, interim vero Calvinismum et alias plurimas sectas

in imperium clanculum invexerunt, nec aliud machinati sunt, quam ut fidem catholicam penitus opprimerent.

Nostra igitur est aqua, nostri sunt apostoli, nostra eorum religio, nostra et doctrina. Cæterum libentissime communicabimus illis aquam nostram, modo ad nos venire et bibere nobiscum velint, quod largiatur eis Deus.

CONCIO IV.

QUÆ DOCUMENTA NOBIS DET CULTER S. BARTHOLOMÆI.

I. Fidei sinceritas docetur. — II. Fortitudo. — III. Magnitudo præmii cælestis. — IV. Usus salutaris in variis. — V. Abusus cavendus.

THEMA.

Omnis turba quærebat eum tangere. Joan. VI.

Ex I. III. Reg. c. X. scimus thronum Salomonis ita fuisse extractum ut inter duodecim leones fictiles ad illum ascendendum esset: thronus vero ille non obscure significabat thronum gloriæ Christi Domini, quem occupat in cælo. Ad hunc thronum, auditores, omnes nos contendimus, et speramus aliquando Christum manum nostram tangere. Sed videte quales leones circumstant ejus sedem: duodecim ejus apostoli, quem formidando aspectu? Unus tenet gladium, alius crucem, alius serram, alius clavam, alius securim, alius hastam, alius fustem, alius cultrum, etc. Omnes illi enim per varia cruciatum et suppliciorum genera ascendere ad thronum illum jussi sunt: et hi sunt eorum baculi et scipiones, quorum nixi ascenderunt. Hæc eorum symbola et virtutum testimonia, terribilia quidem sed salutaria. Accedamus igitur ad illorum aliquem, Bartholomæum, et quæramus ex eo quid sibi vult culter tuus?

I. Docet fidei et amoris S. Bartholomæi in Christum sinceritatem, ut qui nec tam crudeli excoarationis supplicio ab eo separari potuit, et quem ore confessus est, eundem sanguine suo testatus. Jansenius, Rupertus et alii quidam putant Bartholomæum esse Nathanaelem illum, de quo dicebat Christus: *Ecce vere Israelita, in quo dolus non est, quippe dixit Christo: Rabbi tu es Filius Dei, tu es rex Israel,* Joann. I. Quod si verum est, optime profecto quadrat Bartholomæo, quod de eo dixit Christus. Quam enim Bartholomæus omnis doli expers esset in fide et dilectione Christi, patuit Deo et hominibus in pellis ejus detractatione. Solum enim dicere dolum et nequitiam hominis latere intra cutem: *Non enim qui in manifesto, Judæus est: sed qui in occulto, Judæus est.*